

ฉบับที่ 23,333 วันเสาร์ที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2556 หน้า 28

ฉีดวัคซีนป้องกันมะเร็งปากมดลูกอย่างไรดี

วัคซีน HPV มีรูปแบบการฉีด คือฉีดเข้ากล้ามเนื้อ 3 ครั้ง หรือ 3 เข็ม ฉีดในปริมาณขนาด 0.5 มิลลิลิตร โดยครั้งที่ 1 ฉีดเมื่อมาพบแพทย์ ครั้งที่ 2 ฉีดหลังจากครั้งแรก 1-2 เดือน ขึ้นอยู่กับยี่ห้อที่ได้รับการฉีด ครั้งที่ 3 ฉีดหลังจากการฉีดครั้งแรกในเดือนที่ 6

ทั้งนี้การฉีดวัคซีนก็มีผลอาการข้างเคียงเช่นกัน แม้ว่าวัคซีนมีความปลอดภัยสูง และไม่พบอาการข้างเคียงชนิดรุนแรง ซึ่งอาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้น เช่น อาการข้างเคียงบริเวณที่ฉีดวัคซีน เช่น ปวด บวม แดง และคัน ส่วนใหญ่อาการไม่รุนแรง เป็นอยู่ชั่วคราวและหายไปเอง อาการไข้ ส่วนใหญ่ไม่รุนแรงและหายไปได้เอง และอาการปวดศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน อ่อนเพลีย และผื่นคันตามตัว ที่ไม่รุนแรงและหายไปเอง

สิ่งที่ควรปฏิบัติในการฉีดวัคซีน HPV ได้แก่

- 1) ควรฉีดวัคซีน HPV ให้ครบ 3 เข็มในช่วงที่กำหนด
- 2) ไม่แนะนำให้ฉีดในขณะที่ตั้งครรภ์ ในช่วงที่ฉีดวัคซีน HPV ควรคุมกำเนิดด้วยวิธีที่มีประสิทธิภาพไว้ก่อนจนกระทั่งฉีดครบ 3 เข็มไปแล้วอย่างน้อย 1 เดือน หรือถ้าตั้งครรภ์ขณะยังฉีดไม่ครบ 3 เข็ม ให้เลื่อนไปฉีดหลังคลอด
- 3) หลังฉีดวัคซีน HPV แล้ว ควรนอนพักสังเกตอาการอย่างน้อย 30 นาที ไม่ควรเดินทางกลับบ้านคนเดียวหรือขับรถกลับบ้านด้วยตนเอง

ควรมีเพื่อนหรือผู้ปกครองมาด้วย

4) การฉีดวัคซีน HPV ไม่สามารถใช้ทดแทนการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกได้ หลังฉีดวัคซีน HPV แล้ว ควรมารับการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกตามที่แพทย์นัด

5) เนื่องจากวัคซีน HPV 16/18 ครอบคลุมเฉพาะเชื้อ HPV สายพันธุ์ 16 และ HPV สายพันธุ์ 18 ซึ่งเป็นสาเหตุของมะเร็งปากมดลูกประมาณร้อยละ 70 เท่านั้น

6)สตรีที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วควรได้รับการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกตามปกติ ถ้าตรวจพบความผิดปกติควรให้การรักษาตามมาตรฐานก่อนการฉีดวัคซีน HPV เนื่องจากการฉีดวัคซีนไม่มีผลกระทบบต่อการดำเนินโรค จึงอาจพิจารณาการฉีดวัคซีน HPV ในกรณีดังกล่าวได้

สตรีที่เคยมีเพศสัมพันธ์แล้วสามารถฉีดวัคซีนได้หรือไม่

สตรีที่เคยมีเพศสัมพันธ์มาแล้วสามารถฉีดวัคซีน HPV ได้ ส่วนในสตรีที่เคยมีผลแปลปัสสาวะผิดปกติ ควรได้รับการดูแลตามมาตรฐาน ซึ่งถ้าได้รับการรักษาหายแล้ว สามารถฉีดวัคซีนได้ แต่ควรให้คำแนะนำว่าประสิทธิภาพ

ของวัคซีนอาจจะลดลงถ้าเคยติดเชื้อ HPV มาก่อน อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าจะฉีดวัคซีนแล้ว ก็ยังต้องมารับการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกอย่างสม่ำเสมอด้วย

ท้ายนี้ มีคำแนะนำในการลดความเสี่ยงต่อการเกิดมะเร็งปากมดลูกว่า ควรฉีดวัคซีน HPV ให้ครบ 3 เข็มในช่วงอายุที่กำหนด หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การมีคู่นอนหลายคน และการสูบบุหรี่ ที่สำคัญควรหมั่นตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกอย่างสม่ำเสมอ เท่านั้นก็จะเป็นการป้องกันได้ดีในระดับหนึ่งแล้ว.

พศ.พญ.อาบอรุณ เลิศขจรสุข

ภาควิชาสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา และหน่วยสวัสดิการสุขภาพปราณินดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล